

Rådmannens forslag til

Økonomiplan 2019 – 2022

Årsbudsjett 2019

Presentasjon for kommunestyret 06. november 2018

**v/ rådmann Ole Petter Skjævestad og
økonomisjef Ole Tom Kroken**

Rådmannens mål for budsjettprosessen

1. Vedtak om realistisk budsjett i balanse i K- styremøte den 11. desember
2. Sikre at viktige grep og tiltak er forsvarlig konsekvensutredet før vedtak.

Utfordring – vår økonomiske situasjon

- Stadig reduksjon av inntekter fra staten - Utfordringen øker kraftig årene fremover
- Nedbemanning er eneste løsning for å redusere kostnader mye og raskt.
- Problemet er at vi sliter med å løse oppgavene våre på en tilfredsstillende måte med dagens bemanning. Dette oppleves å gjelde hele organisasjonen.
- Vi kan ikke nedbemanne uten at dette vil ha direkte betydning for nivå og kvalitet på tjenestene til brukerne.

Behov- Hvor har vi fokus

- **Etablere en økonomisk situasjon som er tilstrekkelig robust til å håndtere uforutsette hendelser**
- **Bedre tjenester til lavere pris- Innovasjonsbehov**
 - Krav og forventninger fra brukerne øker
 - Overføring av oppgaver fra staten
 - Effekt av nytt inntektssystem
- **Mer effektiv drift**
 - Større stillinger
 - Ny organisering
 - Digitalisering
- **Forebygge mer- behandle mindre**
 - i barnehagene
 - i tidlig skolealder
 - i eldreomsorgen

Hovedtrekk i budsjettforslaget

- Fortsatt ønske om å prioritere barnehage og skole
- Fortsatt reduksjon av driftsnivået – stramme, men mest mulig rettferdige rammer
- Forutsetter at vi lykkes med å tilpasse tjenestenivå til inntekten uten å drive uforsvarlig
- Finansiering av store og viktige investeringer i infrastruktur krever streng prioritering
- Hentet ut gevinster av fusjon DDØ/ IKT- Agder
- Ikke forslag om ytterligere økning av eiendomsskatt
- Videreføring av tilskudd til lag, foreninger og private

Hovedtrekk forts.

- Kun mindre økninger av avgifter og brukerbetalinger
- Betydelig økning av saksbehandlingsgebyrer
- Redusert ambisjonsnivå for «buffer»
- Legger opp til positivt netto driftsresultat i 2019 på 2,38 mill. dvs 1,22%
- Økonomisk resultatutvikling i økonomiplanperioden er svakere enn ønsket
- Budsjettert med 4.755 mill. utbytte fra AE
- Investeringsbehov for kritisk infrastruktur er ivaretatt
- Signaliserer ambisjon om gevinstrealisering
 - **Digitalisering**
 - **Innovasjon**
 - **Ny organisering- Større stillinger**

Prognose (forutsetninger) for kommunens generelle inntekter og utgifter

	Rådmannens forslag til vedtak skjema 1 A-B (i 2018 kr.)	2018	2019	2020	2021	2022
1	Skatt på inntekt og formue	-43 332	-43 311	-43 614	-43 919	-44 226
2	Ordinært rammetilskudd	-93 914	-97 404	-98 086	-98 773	-99 464
3	Skatt på eiendom	-6 008	-6 510	-6 640	-6 773	-6 908
5	Andre generelle statstilskudd:					
	5.1 Kompensasjonstilskudd sykehjem/omsorgsboliger	-450	-458	-463	-470	-460
	5.2 Rentekompensasjon skoleanlegg	-49	-51	-51	-49	-38
	5.2.Rentekompensasjon skole - ny ordning	-91	-109	-127	-151	-151
	5.4 Tilskudd ressurskrevende tjenester	-3 912	-2 918	-2 918	-2 918	-2 918
	5.5 Integreringstilskudd flyktninger	-13 674	-12 076	-7 702	-3 930	-1 287
	5.6 Momskompensasjon fra driftsutgifter	-2 800	-2 900	-2 900	-2 900	-2 900
6	Sum frie disponible inntekter	-164 230	-165 737	-162 501	-159 883	-158 352

7	Renteinntekter og utbytte	-5 895	-5 717	-5 892	-6 122	-6 203
	7.1 Renteinnt. fra langsiktige plasseringer (utviklingsfondet)	-126	-77	-88	-110	-110
	7.2 Renteinnt. fra kortsiktig likviditet	-134	-138	-160	-200	-200
	7.3 Renteinnt. fra formidlingslån/startlån	-750	-747	-889	-1 057	-1 138
	7.4 Utbytteinntekter fra Agder Energi	-4 885	-4 755	-4 755	-4 755	-4 755
8	Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	4 537	5 166	6 434	7 247	7 055
	8.1 Renteutgifter på eksisterende gjeld (ekskl. formidl. lån)	3 330	3 304	3 677	4 004	3 702
	8.2 Renteutgifter på ny gjeld (inkl. låneramme for 19)	464	1 004	1 740	2 036	2 050
	8.3 Renteutg. på formidlingslån/startlån	880	887	1 049	1 217	1 303
	8.4 Ref.DDØ kommuner andel renter datainv.	-137	-29	-32	-10	0
9	Avdrag på lån	7 729	8 749	10 140	10 951	11 753
	9.1 Avdrag på eksisterende gjeld	10 523	10 525	10 504	10 482	10 346
	9.2 Avdrag på ny gjeld	580	690	1 701	1 850	1 856
	9.3 Ref.DDØ kommuner andel avdrag datainv.	-3 374	-2 466	-2 065	-1 381	-449
10	Netto finansinntekter/-utgifter	6 371	8 198	10 682	12 076	12 605

11	Til dekning av tidl. års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0
12	Til ubundne avsetninger (disp.fond)	1 889	1 771	1 674	1 588	1 447
	Til ubundne avsetninger (disp.fond flyktninger)	0	0	0	0	0
13	Til bundne avsetninger	0	0	0	0	0
14	Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	0	0	0
15	Bruk av ubundne avsetninger (disp.fond)	0	0	0	0	0
	Bruk av ubundne avsetninger (disp.fond flyktninger)	0	0	0	-1 200	-2 600
16	Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0
17	Netto avsetninger	1 889	1 771	1 674	388	-1 153
18	Overført til investeringsbudsjettet	580	615	635	655	675
	18.1 Finansiering av egenkap. tilskudd i KLP	580	615	635	655	675
20	Til fordeling drift ("kaka")	-155 390	-155 153	-149 510	-146 764	-146 225
20	Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	155 390	155 153	149 510	146 764	146 225
21	Merforbruk (+)/mindreforbruk (-), lik 0 i budsjettssaldering	0	0	0	0	0

Resultatutvikling i perioden

Netto driftsresultat og saldering

	R.2016	R.2017	B.2018	B.2019	B.2020	B.2021	B.2022
Brutto driftsresultat, ekskl. avskrivninger	-13 367	- 15 117	-12 465	-10 584	-12 991	-13 119	-12 127
Finansinntekter	-7 157	- 6 854	-6 007	- 5 717	- 5 892	-6 122	- 6 203
Finansutgifter	14 874	14 561	15 878	13 915	16 574	18 198	18 808
Netto driftsresultat	-5 651	- 7 410	- 2 594	- 2 386	-2 309	-1 043	478
Bruk av avsetninger (driftsfond)	-1 229	- 1 189	- 166	0	0	-1 200	-2 600
Avsetninger til driftsfond	6 359	8 037	2 180	1 771	1 674	1 588	1 447
Overført fra drift til investering	521	562	580	615	635	655	675
Bunnlinjen/regnskapsmessig resultat	0	0	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat i %	2,59	3,13	1,32	1,22	1,21	0,56	-0,26

I rådmannens budsjettforslag for 2019 legges til grunn et netto driftsresultat på kr. 2.386 mill. For år 2 (2020) i økonomiplanen anslås et netto driftsresultat på kr.2.309 mill. For år 3 (2021) anslås dette til kr. 1.043 mill. mens for år 4 (2022) er netto driftsresultat negativt med kr.0.478 mill.

Utvikling disp fond /Buffer

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1.458	1.215	2.086	2.152	2.152	3.611	6.936	10,6 mill	10.6 mill?

Rammene for de ulike ansvarsområdene/enhetene

		2018	2019	2020	2021	2022
19	Fellesuta, som fordeles i løpet av året	3 918	3 571	3 571	3 571	3 571
10	Politisk aktivitet	1 682	1 767	1 720	1 774	1 724
11	Rådmanns stab	13 608	16 674	16 677	16 725	16 760
12	Tilskuddsordninger	12 978	11 194	11 809	11 382	11 659
13	Enhet for IKT	3 257	0	0	0	0
21	Vegårshei skule, SFO og PPT	31 778	32 218	31 963	31 613	31 613
27	Myra og Ubergsmoen barnehager	6 380	6 280	6 355	6 355	6 355
34	NAV/sosiale tjenester	24 035	21 987	18 592	16 988	16 221
35	VBO og åpen omsorg (ny sammenslått enhet fra 1.1.2018)	50 226	50 867	50 402	50 494	50 494
62	Teknisk drift	7 328	10 495	8 421	7 862	7 828
70	Stillingsbank	200	100	0	0	0
	Sum fordelt til drift	155 390	155 153	149 510	146 764	146 225

Enhetenes rammer

- Forutsetningene for budsjett 2019 innebærer i hovedsak en videreføring av driftsnivået fra de foregående år med en del justeringer. (Lønns og prisvekst er kompensert)
- Ikke alle styrkinger er fullfinansiert, forutsetter krav om effektivisering på andre områder.
- Minner om at nivå eksisterende driftsnivå er resultat av omfattende kutt gjennom mange år. Bla uspesifiserte kutt fra 2016 og 2017 og usikre gevinstrealiseringer
- Effektivisering vil fortsatt være påkrevet, og innbyggerne vil kunne oppleve at tjenestene blir annerledes, og i noen tilfeller dårligere.
- Det er ikke tatt høyde for uforutsette utgifter på noen områder.
- Behovet for reell buffer er påtrengende.

Særlige utfordringer

- Effekt av investeringsnivået i driften
- Helse og omsorg: Usikkerhet og risiko
- Nye bemanningsnormer i barnehagen
- Usikker finansiering av ruskonsulentstilling
- Mangel på administrative ressurser

Ny fremstilling av kutt og satsinger

– 79 punkter, kapittel 4 i dokumentet

TABELL 1

Kostnader (i hele 1000 kr.)

Nr.	Tiltak / endring	2019	2020	2021	2022
		Forslag til tiltak			
	Fellesutgifter				
1.	Sommerjobb for ungdom	-50	-50	-50	-50
2.	Læringer	85	85	85	85
3.	Forsikringer	-30	-30	-30	-30
4.	Pensjonsutgifter	-355	-355	-355	-355
	Politisk aktivitet				
5.	<u>Kontingent Østre Agder</u>	14	17	21	21
6.	Valgutgifter	-30			
7.	Div. reduksjoner	-9	-9	-9	-9
	Rådmannens stab				
8.	Arbeidsgiverkontroll	20	20	20	20
9.	Planlegging ny E-18	25	38		
10.	Næringsmedarbeider Østre Agder	24	27	30	30
11.	IKT	3 260	3 267	3 274	3 274
12.	Økte lisenser mm	73	73	73	73
13.	Økte gebyrer	-200	-200	-200	-200
14.	Avlevering database	150			
15.	Opprydding av revegård	-100			
16.	Spesiell hjelp	-46	-46	-46	-46
17.	IKT investering		130	206	241
18.	Fordelingsnøkkel IKT Agder	-489	-489	-489	-489
19.	Vakant stilling	-278	-278	-278	-278
20.	Gevinstrealisering	-50	-50	-50	-50

TABELL 2

Kommentarer til tiltak / endringer

Nr.	Tiltak/endring	Kommentar
1.	Sommerjobb for ungdom	Rådmannen foreslår å halvere summen basert på erfaring av behov fra sommeren 2018.
2.	Læringer	Dersom kommunen fortsatt skal ta imot læringer, blir dette en reel økning i utgifter, jfr. budsjettjustering i 2018
3.	Forsikringer	Reduserte premieutgifter, jfr. 1. tert.rap.2018
4.	Pensjonsutgifter	Utgifter er justert ifht tidligere økning på 1 mill
5.	Kontingent Østre Agder	Ny betalingsmodell
6.	Valgutgifter	Tallene er basert på erfaring fra 2015
7.	Diverse reduksjoner	Basert på regnskapstall fra 2017 og 2018
8.	Arbeidsgiverkontroll	Ny betalingsmodell
9.	Planlegging ny E-18	Vegårshei deltar i planleggingen
10.	Næringsmedarbeider Østre Agder	Ny betalingsmodell – prosjektstilling har gått over i fast stilling
11.	IKT	Overføring av IKT enhet (sammenslåingen)
12.	Økte lisenser mm	Økt bruk av digitale plattformer blant ansatte og i beredskapssammenheng
13.	Økte gebyrer	Økt gebyrsatser 50%
14.	Avlevering database	Lovpålagt avlevering av database i Ephorte. Må gjøres i 2019
15.	Opprydding av revegård	Dette er et positivt tiltak, men rådmannen kan ikke prioritere dette nå.
16.	Spesiell hjelp	Reduserte behov (vedtak) nå. Dette kan imidlertid endre seg raskt
17.	IKT investering	Tidligere investeringer i DDØ, blir nå driftskostnader i IKT Agder. Utskiftninger følger planlagt fremdrift
18.	Fordelingsnøkkel IKT Agder	Fusjon og ny betalingsmodell
19.	Vakant stilling	Medarbeider i permisjon, og forskyvning av behov (fra bho til skole) medfører at ressurs kan holdes vakant i en periode
20.	Gevinstrealisering	Det legges opp til effektivisering på bl.a. ytterligere bruk av SvarUt, flere på e-faktura o.l.

Investeringsprogrammet:

«Rådmannen legger til grunn at investeringsnivået i økonomiplanperioden må reduseres med minimum 30 millioner»

- Belastningen av tidligere investeringsnivå er for stor
- Stadig reduserte inntekter fra staten legger press på økonomien
- Må ta høyde for renteoppgang i perioden
- Behov for nye, umiddelbare investeringer i kritisk infrastruktur
- Økte kostnader for planlagte nødvendige investeringer
- Manglende inntekt fra salg av Mauråsen vi forverre situasjonen ytterligere...

Vi må betale for gammel moro før vi kan ta oss råd til ny

Nye kostnader i investeringsprogrammet

• Økt kostnad kirkegård	Økning: 5,1 mill
• Høydebasseng Myra	Nytt: 7,5 mill
• Brannstasjon (1,5 mill)	Økning: 3.0 mill
• Renseannlegg Myra	Økning: 2,4 mill

Ut av programmet:

- **Liheia Boligfelt**

- Behovet for tilgjengelig tomter er dekket en stund fremover

- **Industriområde Fidalen**

- Dyrt
- Ikke egnet for trinnvis utbygging
- Mangler etterspørsel
- Ny E-18: Behov for å tenke nytt?

Investeringsprogram 2019-2022

Br. Investering

Kr. 57.789 mill. i 2019

Kr. 10.335 mill. i 2020

Kr. 3.775 mill. i 2021

Kr. 7.455 mill. i 2022

Kr. 79.354 mill. i perioden

Lånefinansiering

kr. 40.446 mill.

kr. 4.490 mill.

kr. 0.180 mill.

kr. 3.808 mill.

Kr. 48.924 mill.

Utvikling – gjeld 2016 -2022

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
180.214.539	169.694.018	186.758.018	215.989.018	208.274.018	196.122.018	187.728.018

I løpet av økonomiplanperioden vil vår lånegjeld i 2019 være ca. 102.851 pr. innbygger.

Handlingsrom for politikk?

Eiendomsskatt - økning

Pga endringer i eiendomsskatteloven vil det være nødvendig å øke skattesatsen fra 4 til 5 promille i 2020 for å opprettholde inntekten økonomiplanen forutsetter

- Hvis man velger å gå til 5 promille i 2019 vil det gi en «engangsgevinst» på **1,6 mill.**

VEGÅRSHEI
KOMMUNE

Privatisering av kommunale veier

Privatisering av kommunale «blindveier» vil kunne gi en årlig innsparing på ca. **kr. 540.000,- eller 5,4 mill over en tiårsperiode**

Vil utrede bedre privatisering av veier

Arendal bystyres komité for kultur, miljø og næring vil utsette vedtak om å velte veier over på private.

Redusert antall politikere i kommunestyre og formannskap

Hva	21 rep.	17 rep.	15 rep.	11 rep.
Møtegodtgjørelse	Kr. 125 000	Kr. 101 190	Kr. 89 285	Kr. 65 475
Tapt arb. fortj.	Kr. 170 000	Kr. 137 620	Kr. 121 430	Kr. 89 045
Sum	Kr. 295 000	Kr. 238 810	Kr. 210 715	Kr. 154 520
Arbeidsgiver avg.	Kr. 41 600	Kr. 33 670	Kr. 29 710	Kr. 21 785
Sum	Kr. 336 600	Kr. 272 480	Kr. 240 425	Kr. 176 305
Bevertning	Kr. 40 000	Kr. 32 380	Kr. 28 570	Kr. 20 950
Bilgodtgjørelse	Kr. 10 000	Kr. 8 095	Kr. 7 140	Kr. 5 240
Sum totalt	Kr. 386 600	Kr. 312 955	Kr. 276 135	Kr. 202 495
Besparelse		Kr. 73 645	Kr. 110 465	Kr. 184 105

Ikke lovpålagte støtteordninger

Tilskudd til:	Budsjettforslag 2019
Sognediakonstilling	25 000
Alternativ til vold	14 000
Politiske partier	23 000
Ungdomsklubben Villheia	27 000
Ungdomsklubben NITO	27 000
Lag og foreninger	115 000
Vegårshei Bygdetun	80 000
Vegårshei Frivilligsentral	225 000
Vegårshei Ski og Aktivitetssenter	115 000
Vegårshei Ski og Aktivitetssenter Tilskudd til utviklingsplan	366 000
Private veier	79 000
Spredt boligbygging	60 000
Bygdekino	18 000
Kretslokaler	22 000

Fremdriftsplan for behandling av budsjett og økonomiplan:

- Rådmannens forslag presenteres for kommunestyret 06. november 2018.
- Spørsmål til rådmannen senest 20.11.18
- Rådmannen gir samlet svar på spørsmål senest 22.11.18
- Behandling/ uttalelse div råd og utvalg
- Formannskapet 27.11.18
- Kommunestyret 11.12.18

Fra nå av er det politikk !!